

SINKOVITS PÉTER

Szövegkiterők

PEDIG ODAFIGYELTEM MINDENRE – emlékezett vissza később Bertold –, a barna színre például, ahogy beúszott a nyárba, a sötétülő búzaföldekre az elhaladó nyárfasor mögött, Georgina mintha aludt volna mellettem a gépkocsiban, de időnként a térde fölé lebbentette szoknyáját, járművünk is szinte megemelkedett ebben az egyenletes kint-bent melegben, egymás után egyenesítettük a kanyarokat meg nyeltük el az apró dombokat, forró teaként csúsztak le a torkunkon, barnás váladékként, mint Georgina hányadéka, ekkor megálltunk néhány percre, Georgina kiszállt az autóból, elbotorkált egy csalános árokszélig, aztán remegve viszszaült mellém ajkát papír zsebkendővel törölgetve, indulhatunk, mondta bágyadtan, Ivánka biztosan már vár ránk, tegnap megint két ujját vágták le az egyik, üszkösödő lábáról, szegény, már nem is tudom, mikor láttam legutóbb.

Fénykép Ivánnal, évekkorábban: együtt állunk a kertünkre nyíló teraszon, ő a lencsébe bámul, vagyis inkább báméskodva kémleli a virágágyásokat, kezében táská, merthogy az egyetemre indulnánk. Előbb betérünk az első útba eső kocsmába, a billegő, fémlábú asztalról megemeli poharát, rumot kortyolgat, sört rendel hozzá, majd előhívott látomásként Iván megérkezik egy régi napon a papnevelde súlyos, zártan magas épülete elé, mintha angyal üdvözlőné az egyik ablakból, ahonnan aztán ő figyel a patak mentén szétszóródó, a hegyről leomló ködben bolyongva eltévedő vadkacsákat; közben leckék, imamorzsolás, szigorú rendszabályok, árnyéktömbök az állandó homályban, penészszag, leselkedő tekintetek – megszökni innen, vissza inkább a suszterműhelybe, apja mellé, csiriz és szögecsék, sorakozó kalapácsok az elnyútt cipők halmaza mellett, belépő kuncaftok, ráérő asszonyosságok, ingerkedő lányok, mint Darázs Zsuzsi is, akihez első versét írta (ajánlás: D. Zs.-nak, hogy egyek legyünk), Iván ezekben a hetekben szemlátomást megújul, frissen lépdel az utcán, kisimult arc, vidám beszélgetések az egyetemi könyvtárban, a tanulmányaival is jól halad, hétvégeken hazautazik, még derűsebben tér vissza. Majd hír érkezik: Darázs Zsuzsi összeállt egy kamionsofőrrel, kivándoroltak Kanadába. Iván most a távolból küldött fotót nézegeti, emeletes ház, a gondosan megnyírt kert oldalában medence, a függőágyból kikandikáló gyermekfej (akár az én fiam is lehetne, mormogja majdnem feldöntve az újabb, rummal teli poharat).

Georgina átnyújtja a selyempapírba csomagolt ajándékot, „Ivánka, gondoltunk rád!”. Az öblös, viharvert fotelban elterpeszkedő Iván nem mozdul, csak a kezét nyújtja érte, mindkét befáslizott lába feldúcolva, időnként a bátyja néz be a szobába, kell-e valami, friss vizet tölt a rojtos terítővel letakart asztalon elhelyezett kancsóba. A falakon szentkép, régi családi fotók bajszos nagyapával és matrózzruhás unokákkal, meg néhány képeslap. Bertold is feláll, beleüti fejét a lelógó villanykörtébe, Ivánka végre mosolyog, bele-beleolvas az ajándékkönyvbe, majd szemügyre veszi a díszes, értékes tollat is.

– Írsz még? – kérdezi Bertold.

Iván int a bátyjának, aki máris hoz egy elnyútt, barna födelű kockás füzetet, benne az azonnal felismerhető, kissé cirkalmas betűi, versek, ceruzával beékelt toldalékok, ám a felolvasás elmarad, kicsúszva a kezéből a füzet a padlóra esik. Bertold nyúlna érte.

– Hagyd! – mondja Iván fáradtan.

Georgina lelkendezve számol be a közös ismerősökről, azonban rövidesen elakad. Kinn megdördül az ég, beiramló szellő lengeti a néhány kapocs által már alig tartott, szintelenre mosott függönyt.

– Indulnunk kellene! – néz Georgina Bertoldra.

Az idősebb testvér az ajtóban álldogál, kiengedi őket.

– Gyógyulj, s majd jövünk megint! – szól még távozóban Bertold.

Ivánka éppen csak megemeli egyik karját, majd a földről – kínos óvatossággal oldalra hajolva – felemeli a kockás füzetet.

Bertold szokatlanul gyorsan hajtott. Félúton érte őket utol a vihar, ömlött az eső, rövid időre meg kellett állniuk egy földútra húzódva, az ablaktörő nem ért semmit. Georgina házához érve még mindig szemerkélt. – Gyere! – mondta a nő. Bertoldot bevezette a belső szobába, ruhástul feküdtek rá a hatalmas ágyra. Georgina azonnal elaludt.

EGY IDEJE A TÉRKÉPET MÁR NEM HASZNÁLTA, azon a reggelen azonban, amikor rájött, hogy valahol elhagyta, hiányzik a táskája állandó rekeszéből, mégis egyfajta kellemes izgalmat tapasztalt, amely rövidesen derűs nyugalomba hajlott át, s már csak mosolygott

a tegnapi malőrön, mikor egy pillanatban úgy érezte, szülővárosába érkezett, mindenkinek köszönni próbált, merthogy az arcok ismétlődnek, ezt már korábban megfigyelte, vonások bukkannak fel a múltból, tekintetek, akárcsak egy-egy ismerős ruhadarab, üdvözölte tehát a szembejövőket, amit az emberek fejcsóválva vettek tudomásul, bár akadtak néhányan, akik visszaköszöntek, bizonyára számukra sem tűnt teljesen idegennek. Ágyban maradt még, folytatni álmát egy szabadtéri színelőadásról, falusi amatőrök, büszke és kacér színésznők, akik egymást váltva ülnek le melléje a szünetben, béméskodó, féltékeny férfiarckok, ám a megidézés még sikertelen, ezért heverészve tovább lapozgat egy folyóiratban: „...izzadságcseppek gurultak végig a hátán... minden a Manhattan plakátjával kezdődött...”, de ekkor egy másik szöveg úszott be a mondatok közé, a darab kézzel írott szereposztása például, amely ott virított a bejáratnál, rajta világosan az egyik színész neve, azé, aki a két felvonás között mellételepedett, szoknyáját meg feszes blúzáig igazgatta, és kipirult arccal mesélt a próbákról; ismét a folyóiratba mélyedt: „...a nagyváros tulajdonképpen tükrökre épül, hatalmas ablakok vannak mindenfelé... külön kihívás megpuhítani az épületek mogorva, kemény formáját...”, ám ezúttal, képvtásként, egy katona lépett be az utcáról, ő éppen az udvaron állt, még nem jutott el a műhelyig, ahol elbújhatott volna, a katona lassan közeledett a válláról leemelt puskával, majd egészen közel érve fegyverét a földre eresztette, nézték egymást egy darabig, majd ő néhány almát szedett a gyümölcsfáról, s átnyújtotta az egyenruhásnak, az elfogadta, sarkon fordult, percekig tartott, míg elért a nagykapuig, ő meg arra gondolt, almafákat kellene telepíteni a hadisírok köré is, akkor talán gondozásukat a többnyelvű települések lakosai közösen vállalnák, felbandukolva a dombtetőre vezető elhagyatott ösvényen, koszorúzás és almaszüret, együtt, hiszen a harci zajok már rég elültek a völgyben – ez a színész, aki élveteg tekintettel most melléje ül, amúgy sem emlékszik semmire, kólát inná a pultnál, igényli a kíséretet, diadalmasan körülnéz, besöpörve a helyi férfiak tisztességtudóan megilletődött pillantásait. A folyóirat közben magától lapozódik, hiába helyezi el minduntalan az önragasztós jelzőket, már-már mint az orvosi rendelőben a kartonok ábécésorrendet eligazító mutatói – de a rendszer szigora ezentúl valóban felesleges, leválnak a szorító abroncsok, a térkép eltűnése is valójában szimbólumként értelmezhető, ezt mindenképpen bizonyosnak vélte; rövidesen elfogyaszt majd valamit a hotel reggelizőtermében, aztán kísétál a vasútállomásra, jegyet vált taláalomra valamely irányba, ötletszerűen, hiszen a véletlen voltaképpen nem is létezik, s csak a kétkedő megfigyelő gondolhatná, hogy az ő élete is hasonlatos a folyóirat történetéhez együttesen hozzásimuló félálom-szövegekhez, kár lenne minduntalan a valóság után kutakodni, mert hologramelvűen minden magától értetődően érvényes, ennek a kis színésznőnek a cikornyás ákombákkal felírt neve is, amely ott villog a méretes plakáton.

